

Теоретичні положення:

Згідно ДСТУ 4362:2004 «ЯКІСТЬ ҐРУНТУ. ПОКАЗНИКИ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ», показниками родючості ґрунтів земельних ділянок сільськогосподарського призначення користуються органи виконавчої влади з питань земельних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища, аграрної політики як основою, на якій визначають рівень родючості ґрунтів і категорії якості земельної ділянки, контролюють використання та охорону земель, зміни стану ґрунтів і їхньої родючості та придатність їх для використання за цільовим призначенням.

Показники родючості ґрунтів враховують у разі надання земельних ділянок у користування, вилучення з господарського обігу та зміни характеру та режиму використання, визначення придатності земель до вирощування певних сільськогосподарських культур, оцінювання сучасного стану ґрунтів земельних ділянок.

Основою об'єктивних даних щодо географічних, генетико-морфологічних, агрохімічних, агрофізичних та інших характеристик складу та властивостей ґрунтів конкретної земельної ділянки, її придатності до вирощування певних сільськогосподарських культур є дані велико-масштабного обстеження ґрунтів, Державного земельного кадастру й агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення, результати яких відображують належним чином оформлені:

- технічний паспорт земельної ділянки;
- паспорт ґрунтів;
- агрохімічний паспорт земель сільськогосподарського призначення.

Агрохімічна паспортизація земель сільськогосподарського призначення передбачає:

- визначення агрофізичних і агрохімічних показників стану ґрунту;
- визначення забруднення ґрунту важкими металами, залишками пестицидів, щільність забруднення радіонуклідами, з урахуванням класу загрози, та іншими токсинами антропогенного походження;

— визначення потреби в агрохімічних засобах захисту і заходів з охорони і підвищення родючості ґрунтів;

— визначення продуктивної спроможності ґрунту за природною й ефективною родючістю та прогнозування змін родючості.

Для оцінки родючості ґрунту використовують:

— матеріали великомасштабного обстеження ґрунтів і їхнє коригування (нариси, ґрунтові карти);

— матеріали детального агрохімічного обстеження ґрунтів;

— матеріали еколого-меліоративного моніторингу;

— результати тривалих стаціонарних польових дослідів наукових установ у конкретних ґрунтово-кліматичних умовах;

— дані агрохімічного паспорту земель сільськогосподарського призначення, які характеризують сучасний стан родючості ґрунту та ступінь його забруднення токсичними агрохімікатами, важкими металами, радіонуклідами.

Показники родючості ґрунтів включають:

а) загальні показники, а саме:

1) потужність гумусованого шару ґрунту;

2) грубизна профілю для схилових ґрунтів;

3) гранулометричний склад;

б) агрофізичні показники, а саме:

1) щільність ґрунту;

2) агрегатний склад;

3) найменша вологоємність;

4) запаси продуктивної вологи;

в) агрохімічні показники, а саме:

1) вміст гумусу;

2) вміст поживних речовин;

3) вміст мікроелементів;

г) фізико-хімічні властивості, а саме:

1) реакція ґрунтового розчину;

2) склад увібраних катіонів;

д) показники забруднення ґрунтів важкими металами, залишками пестицидів і радіонуклідами;

ж) ступінь засолення ґрунтів за катіонно-аніонним складом водної витяжки (для солонцевих, засолених і зрошуваних земель);

з) ступінь солонцюватості ґрунтів за вмістом обмінного натрію та калію (для солонцевих і зрошуваних земель).